Ulkoministeriö Neuvostoraportti EU/9/2024-UM-16

Porkka Pauliina 14.3.2024

Työllisyys-, sosiaalipolitiikka-, terveys- ja kuluttaja-asioiden neuvosto 11.3.2024

Kokous

TSTK-neuvosto 11.3.2024

TSTK-neuvosto kokoontui Brysselissä 11.3.2024 Belgian puheenjohtajakauden ensimmäiseen viralliseen kokoukseensa. Neuvosto pääsi pitkän ja vaiherikkaan prosessin jälkeen sopuun alustatyödirektiivistä hyväksymällä 8.2.2024 saavutetun alustavan kolmikantaneuvottelusovun. Kaksi jäsenmaata ei voinut tukea ehdotusta. Jäsenmailla on nyt kaksi vuotta aikaa toimeenpanna direktiivi. Neuvosto kävi lisäksi politiikkakeskustelun Euroopan sosiaalipilarin roolista ohjausjaksossa ja Euroopan sosiaalisen agendan tulevaisuudesta. Keskustelun lopputulemaa hyödynnetään 15.4.2024 järjestettävän La Hulpen korkean tason konferenssin julistuksen laadinnassa. TSTK-ministerit oli kutsuttu seuraavana päivänä 12.3.2024 pidettävään Ecofin-neuvostoon, jossa keskustelua sosiaalisista investoinneista jatkettiin valtiovarain- sekä työ- ja sosiaaliministerien yhteisistunnossa. Neuvosto hyväksyi lisäksi työllisyyskomitean ja sosiaalisen suojelun komitean lausunnon Euroopan sosiaalisen pilarin tulevaisuudesta samoin kuin vuoden 2024 yhteisen työllisyysraportin sekä siihen ja kestävän kasvun strategiaan liittyvät päätelmät. Neuvosto hyväksyi myös työllisyyskomitean avainviestit nuorisotakuusuosituksen toimeenpanosta. Muissa asioissa muun muassa Suomi totesi tukensa Tanskan ministerin esittelemälle aloitteelle, jossa EU:ta pyydetään tarkastelemaan vaarallisten aineiden käyttöön ja raja-arvoihin työpaikalla liittyvää lainsäädäntöä ja sen ajantasaisuutta.

Suomea kokouksessa edusti työministeri Arto Satonen.

Puheenjohtaja ministeri Dermagne avasi kokouksen.

Esityslista ja A-kohdat hyväksyttiin.

Alustatyödirektiivi:

Puheenjohtaja totesi, että 8.2.2024 kahdeksannessa kolmikantaneuvottelussa saavutettu alustava sopu on se teksti, joka tässäkin kokouksessa on asialistalla ja tarkoitus on katsoa, saadaanko sille riittävästi tukea ministereiltä tänään. Puheenjohtaja totesi että alustatyö on muuttanut työelämää ja sen toiminta laajenee koko ajan uusillekin työelämän aloille. Samalla siitä syntyy sivuvaikutuksia liittyen muun muassa algoritmijohtamiseen ja työntekijäaseman määrittelyyn. Työntekijöiden väärinluokittelu on tällä hetkellä erityinen ongelma alustatyössä. Ehdotus pyrkii tekemään algoritmijohtamisesta avoimempaa ja se myös ensimmäistä kertaa EU-tasolla määrittää tekoälyn käyttöä työpaikalla. Puheenjohtaja korosti, että sopu on nyt paras mahdollinen, joka parlamentin kanssa on saatavissa.

Komissaari Schmit korosti tarvetta direktiiville, joka mahdollistaa sen, että alustatyöntekijöistä ei luoda toisen luokan työntekijöitä. Myös algoritmijohtamisen sääntöjä tarvitaan. Komissaari kiitti kaikkia työhön osallistuneita puheenjohtajamaita. Komissio on tyytyväinen ehdotukseen ja toivoo sille - jos ei yksimielistä tukea - ainakin vahvaa määräenemmistöä.

Asiasta käytiin täysi pöytäkierros. Vain kaksi jäsenmaata ei voinut tukea ehdotusta. **Saksa** totesi ehdotuksen olevan tärkeä askel sosiaalisen oikeudenmukaisuuden tiellä ja korosti kompromissien tärkeyttä. Saksassa ehdotuksen takana ei kuitenkaan ole hallituksen riittävää tukea, joten Saksa joutui pidättäytymään äänestyksessä. **Ranska** totesi tekstin kehittyneen hyvään suuntaan mutta näkee siinä vielä ongelmia erityisesti oikeusvarmuuden näkökulmasta. Ranska totesi olevansa valmis tukemaan ehdotusta, jos tiettyjä asiakohtia siinä voitaisiin vielä tarkentaa. Erityisesti Ranska halusi tarkentaa sitä, että työnsuorittajien automaattinen uudelleenluokitus ei tulisi voida olla mahdollista ja että oletetaman tulee helpottaa henkilön mahdollisuuksia työnsuorittaja-asemansa selvittämiseksi. Muutama jäsenmaa totesi puheenvuorossaan, ettei voisi tukea Ranskan ehdotuksia – tai mahdollisia muita tekstiä vesittäviä muutosehdotuksia. Kaikki muut jäsenmaat tukivat alustavaa sopua, jokunen todeten toivoneensa kunnianhimoisempaa direktiiviä ja moni kehuen nyt esillä olevaa kansallista joustomahdollisuutta tarjoavaa tekstiä. **Suomi** totesi puheenvuorossaan teeman olevan tärkeä ja piti myös erityisen hyvänä sitä, että ehdotuksen mukaan työsuhdeolettama on mahdollista määritellä kansallisesti.

Puheenjohtaja totesi alustatyödirektiiviä koskevan tekstin, joka perustuu 8.2.2024 saavutettuun alustavaan trilogisopuun, saaneen jäsenmaiden määräenemmistön tuen TSTK-neuvostossa.

<u>Eurooppalainen ohjausjakso 2024:</u>

Asiakohdassa hyväksyttiin työllisyyskomitean ja sosiaalisen suojelun komitean lausunto Euroopan sosiaalisen pilarin tulevaisuudesta samoin kuin v. 2024 yhteinen työllisyysraportti sekä siihen ja kestävän kasvun strategiaan liittyvät päätelmät.

Ministerit kävivät politiikkakeskustelun Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilarin toimeenpanosta ohjausjakson ja tulevan Euroopan sosiaalisen agendan kontekstissa. Jäsenmaita pyydettiin vastaamaan siihen miten EU voi sosiaali- ja työllisyyspolitiikan aloilla parhaiten estää sosiaaliseen yhdentymiseen liittyvien lyhyen tähtäimen riskien toteutumisen, samalla huolehtien unionin kilpailukyvyn säilymisestä ja mitkä ovat tulevaisuuden strategisen agendan avainprioriteetit, erityisesti liittyen työllisyyteen, osaamiseen ja köyhyyden vähentämiseen liittyviin tavoitteisiin – sekä millainen rooli voisi olla uusilla aloitteilla, jotka liittyvät elinikäiseen oppimiseen, työntekijöiden oikeuksiin ja työmarkkinoiden muutoksissa tarjottavaan tukeen. Liittyen valtiovarain- ja TSTK-ministerien yhteiskokoukseen ministereiltä kysyttiin, miten sosiaali- ja työministerit voisivat hyötyä paremmasta yhteistyöstä valtiovarainministereiden kanssa ja millä politiikka-aloilla yhteistyöstä olisi hyötyä ja miksi.

Työllisyyskomitean ja sosiaalisen suojelun komitean puheenjohtajat osallistuivat asiakohdan käsittelyyn.

Jäsenmaat korostivat TSTK-sektorin merkitystä sosiaalisen koheesion vahvistajana. Sosiaalista pilaria pidettiin hyvänä kehikkona. Sektorin toiminta on lähellä kansalaisia ja siksi sille asetetaan suuria odotuksia. Tulee löytää sopiva tasapaino kilpailukyvyn, innovaatioiden ja sosiaalisen suojelun välillä, jotta saavutetaan korkea työllisyysaste ja syntyy laadukkaita työpaikkoja. Toisaalta myös tuotiin esille jäsenmaiden erilaiset perinteet ja niiden kunnioittamisen tarve sekä subsidiariteetin kunnioittaminen. EU:lla nähtiin roolia erityisesti kestävien siirtymien varmistamisessa. Jatkuvan oppimisen aloitteita korostettiin useissa puheenvuoroissa, samoin tekoälyn merkitys nousi esille. Myös mielenterveys, työsuojelu ja -terveys, heikompien ryhmien, erityisesti vammaisten työllistäminen, kestävä työntekijöiden lähettäminen, työajan käyttö, sosiaaliset hankinnat ja yhteisötalous mainittiin. Muutama jäsenmaa korosti perhepoliittisten toimien ja alhaiseen syntyvyyteen vastaamisen merkitystä. Erityisesti nettosaajamaiden joukosta korostettiin EU-rahoituksen merkitystä. Myös indikaattoreiden ja toimivien seurantavälineiden tärkeää roolia korostettiin. Ukrainan ja myös Moldovan tukemista korostettiin muutamissa

puheenvuoroissa. Myös rajat ylittävä rikollisuus tuotiin esille. Työmarkkinaosapuolten tärkeä merkitys ja niiden autonomian kunnioittaminen mainittiin erityisesti Ruotsin ja Tanskan puheenvuoroissa. Samat maat korostivat myös pehmeiden toimien merkitystä lainsäädännön sijaan. Sosiaalipolitiikan ja rahapolitiikan välistä tasapainoa korostettiin ja sektorien yhteistyötä pidettiin voittopuolisen positiivisena niissä puheenvuoroissa, joissa asiaan otettiin kantaa.

Suomi korosti puheenvuorossaan tavoitetta, jossa vahva ja kilpailukykyinen unioni edistää turvallisuutta, taloudellista edistymistä sekä kansalaisten hyvinvointia. Suomi haluaa korostaa nykyisten aloitteiden toimeenpanoa ja katsoo että myös sosiaalisen ulottuvuuden tarpeelliset osatekijät ovat jo olemassa. Mahdollisten uusien aloitteiden tulee tuottaa lisäarvoa. Tulevia tärkeitä painopistealueita ovat sisämarkkinoiden toimintaa edistävät aloitteet, kuten osaavan työvoiman liikkuvuus sekä puhdas ja digitaalinen siirtymä ja sukupuolten tasa-arvo. Suomi korosti myös toimivien vaikutus- ja kustannusarvioiden roolia päätöksenteon tukena.

Puheenjohtaja ministeri Vandenbroucke totesi keskustelun lopuksi että tämäkin keskustelu ruokkii La Hulpen huhtikuista julkilausumaa. Erityisesti hän mainitsi, että poliittinen vastuu on kannettava, jotta kaksoissiirtymä toimii. Ministeri korosti, että seuraavan päivän yhteiskeskustelu talous- ja sosiaaliministerien kesken on hyvin tärkeä.

Komissaari Schmit totesi keskustelun olleen rikasta ja osoittaneen, että sosiaalisten oikeuksien pilari on kompassimme. On tehtävät työtä vahvan sosiaalisen Euroopan edistämiseksi. Sosiaalipolitiikka ja talouspolitiikka ovat saman kolikon kaksi eri puolta. Tänään mainitut konkreettiset politiikat vastaavat sosiaalisten oikeuksien pilaria. Erityisesti komissaari nosti esille elinikäisen oppimisen ja taidot todeten että osaamisen teemavuosi jatkuu edelleen. Varoja on sijoitettava inhimilliseen pääomaan ja sosiaaliseen kehitykseen. Myös komissaari totesi, että seuraavan päivän keskustelu on tärkeä askel eteenpäin.

Neuvosto hyväksyi myös työllisyyskomitean avainviestit nuorisotakuusuosituksen toimeenpanosta. **Puheenjohtaja** totesi nuorten olevan aliedustettuina työmarkkinoilla. **Työllisyyskomitean puheenjohtaja** totesi, että erityisesti haavoittuvat nuoret ovat hankalassa asemassa. Seurantajärjestelmää nuorten tilanteesta tulee kehittää. Erityisesti koulupudokkaiden määrä tulee saada vähenemään ja nuorten pitkäaikaistyöttömien asemaan tulee puuttua. **Komissaari Schmit** korosti miten nuoria koskeva haaste on kaikille maille yhteinen.

<u>Muut asiat:</u>

Puheenjohtaja ministeri Vandenbroucke kertoi Espanjan ja Belgian aloitteesta, joilla halutaan syventää käsitystä sosiaalisista investoinneista. Aihe on keskustelussa seuraavana päivänä järjestettävässä Ecofin-neuvostossa, jonne työ- ja sosiaaliministerit on kutsuttu osallistumaan. Puheenjohtaja korosti yhteiskokouksen olevan ensimmäinen laatuaan ja siksi historiallinen, aika tällaiselle keskustelulle on nyt puheenjohtajan mielestä kypsä. **Komissaari Schmit** kiitti puheenjohtajamaa Belgiaa aloitteesta ja korosti myös talous- ja TSTK-ministerien yhteistyön merkitystä.

Puheenjohtaja ministeri Dermagne kertoi lyhyesti Belgian puheenjohtajuuskauden tapahtumista ja konferensseista, mukaan lukien tammikuussa pidetty Namurin epävirallinen TSTK-neuvosto, jossa myös valmisteltiin huhtikuussa pidettävää La Hulpen korkean tason konferenssia. Val Duchessen korkean tason työmarkkinaosapuolten kanssa järjestetty konferenssi pidettiin 31.1. Kolmikantainen sosiaalihuippukokous järjestetään maaliskuussa. Puheenjohtaja korosti, että työmarkkinaosapuolten rooli on oleellinen uudistusten valmistelussa. **Komissaari Schmit** kiitti puheenjohtajaa osallistumisesta Val Duchessen kolmikantahuippukokouksen järjestelyihin. Keskusteluissa siellä käsiteltiin erityisesti työelämän siirtymiä sekä osaavan työvoiman tarpeeseen vastaamista, jota demografinen kehitys entisestään korostaa. Tähän liittyvä toimintasuunnitelma esitellään komission aloitteena vielä tässä kuussa. Lisäksi komissio tulee nimittämään sosiaalisen vuoropuhelun lähettilään.

Komissaari Schmit esitteli tulevia komission aloitteita. Sen lisäksi että komissio laatii yhdessä työmarkkinaosapuolten kanssa Val Duchessen konferenssiin perustuvan toimintasuunnitelmaan, on vielä tulossa harjoittelun laatupuitteiston vahvistamista koskeva aloite.

Tanskan ministeri Halsboe-Joergensen esitteli aloitteen, jossa EU:ta pyydetään tarkastelemaan vaarallisten aineiden käyttöön ja raja-arvoihin työpaikalla liittyvää lainsäädäntöä ja sen ajantasaisuutta. Tanska on laatinut kirjeen komissiolle, johon on saanut mukaan useita jäsenmaita. Ministeri korosti, että vaikka työ on jo aloitettu, paljon on vielä tehtävää. **Komissaari Schmit** kiitti kirjeestä ja totesi komission jo toimineen aktiivisesti ja tehneen viisi eri ehdotusta vaarallisilta aineilta suojautumiseen liittyen. Kobolttia koskien on vielä tulossa uusi ehdotus. Komissaari korosti, että menettelyä tulee nopeuttaa ja kapasiteettia lisätä. **NL, ES, SE, DE, IT, LU, CY, PT, FR ja FI** totesivat tukevansa Tanskan ehdotusta ja ovat mukana kirjeessä. **GR** totesi, ettei ole allekirjoittanut kirjettä mutta pitää aloitetta silti tärkeänä.

Neuvosto kuuli esittelyn TSTK-komiteoiden vuoden 2024 työohjelmista.

Puheenjohtaja ministeri Lalieux kertoi tilannekatsauksen eurooppalaisesta vammaiskortista ja siihen liitettävästä pysäköintiluvasta. Kolmikantasopu saatiin aikaan 8.2.2024 eli ennätysajassa. Ehdotuksessa luodaan vastavuoroisen tunnustamisen puitteisto. Ministeri korosti, että tämä ei kuitenkaan riitä, vaan vammaisten asemaa tulee parantaa entisestään. Vuoden 2023 lopussa julkaistiin myös toinen direktiivi, jolla on tarkoitus parantaa kolmansista maista tulevien vammaisten asemaa vastaavasti. Ehdotus on Coreperissa tulevana perjantaina. Belgia myös järjestää konferenssin aiheesta. **Komissaari Schmit** totesi tyytyväisyytensä asian nopeaan edistymiseen ja miten sillä parannetaan vammaisten henkilöiden elinolosuhteita.

Ministeri Lalieux kertoi myös oman sektorinsa korkean tason tapahtumista Belgian puheenjohtajakaudella.

Puheenjohtaja lopetti kokouksen kiittäen osallistujia erityisesti ensimmäisen eurooppalaisen työelämän algoritmejä koskevan direktiivin läpisaamisesta.

Suomen edustajat
Työministeri Satonen virkamiesvaltuuskuntineen

Asiakirjat
Kokouskutsun mukaiset